

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

TOSHKENT MOLIYA INSTITUTI

“BIZNES VA TADBIRKORLIK” KAFEDRASI

**“MIKROIQTISODIYOT. MAKROIQTISODIYOT”
FANIDAN**

**KURS ISHLARI BAJARISH YUZASIDAN
USLUBIY QO'LLANMA**

Ta'lim sohasi: 230000 – Iqtisod

Ta'lim yo'nalishi: 5111000 – Kasb ta'limi (5230600-Moliya);
5111000 – Kasb ta'limi (5230700- Bank ishi);
5111000 – Kasb ta'limi (5230900-Buxgalteriya hisobi va
audit (tarmoqlar bo'yicha));
5230200 – Menejment (tarmoqlar va sohalar bo'yicha);
5230600 – Moliya;
5230700 – Bank ishi;
5230800 – Soliqlar va soliqqa tortish;
5230900 – Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar
bo'yicha);
5231200 – Sug'urta ishi;
5231300 – Pensiya ishi;
5231500 – Baholash ishi;
5232000 – Davlat budjetining g'azna ijrosi.

TOSHKENT – 2019

Bakiyeva I.A., Fayziyev Sh.Sh
Mikroiqtisodiyot fanidan kurs ishlarini bajarish yuzasidan uslubiy ko'rsatma. (Oliy ta'limning bakalavriat yo'nalishi 1-kurs talabalari uchun) – T.: IQTISOD-MOLIYA, 2018 -25 bet.

Taqrizchilar:

Toshkent moliya instituti
“Biznes va tadbirkorlik” kafedrası dotsenti, i.f.n. N.S.Kasimova

Mazkur uslubiy ko'rsatmalar O'zbekiston Respublikasining “Ta'lim to'g'risida”gi Qonuni va Kadrlar tayyorlash milliy dasturi talablari asosida Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan tasdiqlangan “Mikroiqtisodiyot” fani o'quv dasturi asosida yozilgan.

Ushbu uslubiy ko'rsatmalarda keltirilgan kurs ishi mavzulari O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlarning dolzarb muammolari, iqtisodiyot va uning tarkibiga kiruvchi tuzilmalar taraqqiyotining xususiyatlari hisobga olingan holda mamlakat va hududlarning istiqboldagi ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi bilan bog'liq muammolarga bag'ishlangan.

Uslubiy ko'rsatmalar “Mikroiqtisodiyot” fani bo'yicha kurs ishi mavzulari namunalarini, talabalar uchun kurs ishini bajarishga oid tavsiyalarni, kurs ishini himoya etish tartibi, kurs ishiga rahbarlik qilish va uni baholash yuzasidan vazifalarni hamda tavsiya etilgan adabiyotlar ro'yxatini o'z ichiga olgan.

KIRISH

Bakalavriat ta'lim yo'nalishlari o'quv jarayonining zarur elementi – ushbu yo'nalishlar o'quv rejasida ko'zda tutilgan asosiy fanlardan kurs ishlarini bajarish hisoblanadi va talabalarda ilmiy izlanishlar olib borish ko'nikmalarini tarbiyalash, tanlangan mavzuni mustaqil ravishda chuqur o'rganish, nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lash, ilmiy, nazariy va amaliy xulosalarni shakllantirish va pirovardida yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlashda muhim ahamiyatga ega.

Mazkur qo'llanma Oliy ta'limning bakalavriat yo'nalishiga mo'ljallangan o'quv rejaga mos holda, 1-kurs bakalavriat asosiy fanlaridan “Mikroiqtisodiyot” fanidan kurs ishlarini bajarish bo'yicha tavsiyalar va tartib-qoidalarini o'z ichiga oladi.

Kurs ishini bajarishdan maqsad - kurs ishi ustida ishlash davomida talaba “Mikroiqtisodiyot” fandan olgan nazariy bilimlarini mustaqil ravishda kengaytirish va chuqurlashtirishga erishadi, maxsus adabiyotlardan olingan, iqtisodiyot, moliya, bank, soliq va agrar sohadagi ma'lumotlar, hisobotlari materiallarini hamda ilmiy tezis va maqolalarni o'rganish asosida to'plangan, shuningdek, Internet resurs manbalaridan olingan ma'lumotlarni qayta ishlash, umumlashtirish, tahlil qilish va muayyan bir tizimga keltirish bo'yicha dastlabki bilim va ko'nikmalarni hosil qiladi.

Qo'yilgan maqsadning muvaffaqiyatli bajarilishi uchun kurs ishlarini bajarishga quyidagi talablar qo'yiladi:

- kurs ishida mavzuga taalluqli O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmonlari, qarorlari, ma'ruzalari va Prezident asarlaridan ma'lumotlar, Oliy Majlis sessiyalari materiallari va O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarorlari sharhi o'z aksini topishi lozim;

- kurs ishini yozish jarayonida tadqiq etilayotgan mavzu va o'rganilayotgan amaliy ma'lumotlarning nazariy asoslarini chuqur o'rganish va mavzu bo'yicha samaradorligini oshirish imkoniyatlarini ko'rsatish, iqtisodiyotni modernizatsiyalash va yangilashning bugungi sharoitida iqtisodiyotni rivojlantirishning turli dastak va vositalaridan foydalanish shakllari va usullarini takomillashtirish nuqtai nazardan ilmiy, ijodiy yondoshish zarur;

- kurs ishi mazmunini ravon adabiy tilda bayon qilish, tadqiqotlar va izlanishlar natijalarini rasmiy hujjatlarga qo'yiladigan asosiy talablarga rioya qilgan holda aks ettirish lozim.

UMUMIY QOIDALAR

Kurs ishi ustida ishlash davomida talaba o'quv jarayonida olgan nazariy bilimlari va mustaqil tadqiqot natijalarini yozma ravishda bayon qilish uslubi, keltirilgan fikrlarning aniqligi, materiallarning joylashish ketma-ketligi, rasmiylashtirishga qo'yiladigan umumqabul qilingan talablarni hisobga olgan holda bayon qilish tajribasiga ega bo'lishi juda muhimdir. Bo'lajak iqtisodchi-

mutaxassis o'z fikrlarini aniq va ravon bayon qila olishi, kiritayotgan takliflarini ilmiy va nazariy jihatdan asoslay bilishi, iqtisodiy terminlarni o'z o'rnida to'g'ri ishlata bilishi, kerakli ma'lumotlarni to'play olishi va qayta ishlay olishi, ularni atroflicha tahlil qilish va umumlashtirish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Kurs ishi talaba tomonidan mustaqil ravishda bajariladi va ma'lum ma'noda, ilmiy izlanish olib borishning kichik bir shaklidir. Ayrim iqtidorli talabalar kurs ishini bajarish jarayonida birmuncha chuqur va keng qamrovli ilmiy izlanishlar olib boradilar, ularning mustaqil ravishda bajargan kurs ishlari talabalar ilmiy to'garaklarida, ilmiy konferentsiyalarda va tanlovlarda ilmiy ma'ruza qilish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Kurs ishida tavsiya etilgan adabiyotlarni, ayniqsa, iqtisodiy ta'limotlar klassiklari asarlarini, prezident asarlari, iqtisodiy ta'limotning ko'zga ko'ringan horijiy va milliy namoyandalarining asarlari va ma'ruzalarini chuqur o'rganish natajalari (tegishli havolalarda) aks ettirilsagina, mazkur kurs ishi unga qo'ytiladigan zamonaviy talablarga javob bera oladi. Shuningdek, ishda nafaqat mamlakat ichki institutsional tuzilmalarining, balki tashqi kuzatuvchilar, BMT, Xalqaro Valyuta Fondi, Jahon Banki kabi xalqaro moliyaviy tashkilotlarning, xalqaro va umummilliy tashkilotlarning tegishli ma'lumotlarini keltirish, ularni tahlil qilish natijalarini aks ettirish yuqori baholanadi.

Kurs ishlarini bajarish va himoya qilish jarayoni quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

- kafedra tomonidan tavsiya etilgan kurs ishi mavzulari ro'yxatidan mavzuni tanlash;
- tanlangan mavzu bo'yicha adabiyotlar bilan dastlabki tanishish;
- kurs ishi rejasini tuzish;
- adabiyotlarni o'rganish va amaliy ma'lumotlarni to'plash;
- kurs ishini yozish va rasmiylashtirish;
- kurs ishini himoya qilish.

I. MAVZUNI TANLASH

Talabalarga tavsiya etiladigan kurs ishlari mavzulari "Mikroiqtisodiyot" fani dasturiga muvofiq tarzda kafedra tomonidan ishlab chiqildi va kafedra yig'ilishida ko'rib chiqilib, yig'ilish bayonnomasi bilan tasdiqlandi. Talabaga kafedra tomonidan tavsiya etilgan mavzular tarkibidan o'z familyasining bosh harfiga mos harf qatoridan istalgan mavzuni tanlab olish huquqi beriladi. Ayrim hollarda talaba, kurs ishiga rahbar etib tayinlangan professor-o'qituvchi va kafedra mudiri bilan kelishilgan holda, kurs ishi mavzulari ro'yxatiga kirmagan mavzuni tanlashi (agar bunga asos bo'lsa) mumkin.

Odatda, kurs ishlari mavzulari ro'yxatidagi mavzular soni akademik guruhdagi kurs ishini bajaradigan talabalar sonidan 2 barobar ortiq bo'ladi. Shu sababli bir akademik guruhdan bir necha talaba bitta mavzuni tanlamagani maqsadga muvofiq. (kurs ishlarining namunaviy mavzulari ushbu Ko'rsatmalarning 1-ilovasida keltirilgan).

Kurs ishi mavzusini to'g'ri tanlash muhim ahamiyatga ega, u yoki bu mavzuni tanlab olish tasodifiy bo'lmasligi lozim. Ayrim talabalar mavzu tanlashdek muhim bosqichga jiddiy yondoshmaydilar, natijada tasodifiy biror mavzuni olib, bir qancha vaqt o'tgach, qator qiyinchiliklarga uchrab, qimmatli vaqtlarini behuda sarflab, so'ng kafedraga mavzuni o'zgartirishni so'rab murojaat qiladilar. Shuningdek, ba'zi talabalar duch kelgan mavzuni tanlab, mavzu ustida yuzaki, hech bir tashabbus va izlanishsiz ishlaydilar. Bunday sovuqqonlik va loqaydlikdan, e'tiborsizlik va sustkashlikdan umumiy ish faqat zarar ko'radi, kurs ishini bajarishdan ko'zlangan maqsadga erishilmaydi.

Mavzuni tanlashga har bir talaba u yoki bu mavzuga ilmiy va amaliy qiziqishlarini, ilmiy to'garaklardagi avvalgi ishtirokini hisobga olib, maxsus adabiyotlar bilan tanishuvi yoki oliy ta'lim muassasasigacha orttirgan ish tajribasiga tayangan holda yondoshgani ma'qul.

Bundan tashqari, kurs ishi mavzusini talaba kelgusida yozajak bitiruv-malakaviy ishining mavzusi va yo'nalishini hisobga olgan holda tanlagani maqsadga muvofiq, chunki kurs ishi, ma'lum ma'noda, malakaviy ishda ko'tariladigan masala va muammolarning nazariy asosini tashkil qiladi.

Xulosa qilib aytganda, kurs ishining mavzusini tanlashda qanday omil asos bo'lishidan qat'i nazar, bu tasodifiy emas, asoslangan va to'g'ri qabul qilingan qaror bo'lishi kerak. Talaba o'z ilmiy rahbariga nafaqat o'zi tanlagan kurs ishining mavzusini, balki aynan shu mavzuni tanlash sababini ham etkazishi tavsiya etiladi.

Talabaga eslatma!
To'g'ri tanlangan mavzu –
kurs ishining muvaffaqiyatli
himoyasiga tashlangan birinchi
omadli qadamdir

Kurs ishi mavzusini tanlashda kafedra pedagog-xodimlarining yordami katta ahamiyatga ega. Mazkur fandani amaliy mashg'ulotlar olib boruvchi kafedra o'qituvchilari bu ishda talabalarga yaqindan yordam beradilar. Bu maqsadda pedagog-xodimlarning yakka tartibda va guruh

bo'yicha maslahat soatlari uyushtirishi maqsadga muvofiq. Unda o'qituvchi talabalarni dolzarb mavzular bilan yaqindan tanishtiradi, ayrim mavzularning dolzarbligi va mazmuni haqida axborot beradi, shuningdek, talabalarni tavsiya etilayotgan mavzularning muammoli jihatlarini yoritishga yo'naltiradi, talabalarga jiddiy va har tomonlama o'ylab mavzu tanlash maqsadida tegishli adabiyotlarning tegishli boblari bilan tanishib chiqish, me'yoriy-huquqiy manbalarni o'rganish, amaliyotdagi mavjud holatni tahlil qilish kabi tavsiyalarni beradi.

II. TANLANGAN MAVZU BO'YICHA ADABIYOTLAR BILAN DASTLABKI TANISHISH

Tanlangan mavzu bo'yicha adabiyotlar bilan dastlabki tanishish bosqichi, avvalo, kurs ishining rejasini tuzish va yoritilajak savollarning qamrovini belgilab olish uchun muhimdir. Kurs ishi rejasi uning yo'nalishi va maqsadlarini aks ettirishi kerak. Shu sababli talaba rejani tuzishdan avval kurs ishining muhim savollarini belgilab olish maqsadida asosiy adabiyotlar,

darsliklar, o'quv qo'llanmalar, vaqtli matbuotda chop etilgan maqolalar, amaliyotda qo'llanilayotgan me'yoriy hujjatlar bilan tanishib chiqib, mavzuning ham nazariy, ham amaliy tomonlarini aniqlab oladi.

Adabiyot bilan ishlash - talabaning mustaqil faoliyati bo'lib, bu faoliyat kutubxonalar va axborot-resurs markazlarining (ARM) kartotekalari va bibliografik ma'lumotnomalarini o'rganishdan boshlanadi. Bu borada ARMda mavjud adabiyotlarni bilimlarning ma'lum tarmoqlari va sohalari bo'yicha guruhlovchi predmet-alfavit katalogi, elektron darsliklar bo'yicha ma'lumotlar bazasi, Internet resurs manbalaridan olingan ma'lumotlar yaqindan yordam berishi mumkin. Bundan tashqari, ARMLarda fanning yo'nalishiga oid bo'lgan ko'plab maxsus jurnallar, xalqaro hamda respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy anjumanlarning maqola va tezislari to'plami, fanlardan o'quv-uslubiy majmualar va ma'ruza matnlari mavjud. Ular bilan yaqindan tanishish ham rejani tuzishda amaliy yordam berishi mumkin.

Talabaga tavsiya!
Hech qaysi adabiyotda tayyor
kurs ishi bo'lmaydi!
Kurs ishi talabaning mustaqil
izlanishlari mahsuli bo'lishi kerak

Adabiyot bilan ishlashda darsliklar, o'quv qo'llanmalarining chop etilgan vaqtiga alohida ahamiyat berish zarur. Chunki ularda bayon etilgan ayrim masalalar, keltirilgan amaliy ma'lumotlar, amaliyot bilan bog'liq u yoki bu ko'rsatmalarga asos

bo'lgan me'yoriy materiallar eskirgan bo'lishi mumkin. Shu sababli adabiyotlarni to'plashda eng yangi nashrlardan (oxirgi 3-5 yillar ichida nashr etilgan) foydalanish, mustaqil izlanishlar asosida tuzilgan adabiyotlar ro'yxatini esa kurs ishi rahbari bilan birgalikda ko'rib chiqish va, zarur bo'lsa, rahbarning tavsiyasi bilan to'ldirish lozim.

Talabalarga yaqindan yordam berish maqsadida mazkur uslubiy qo'llanmaga kurs ishini bajarish bo'yicha asosiy va qo'shimcha adabiyotlar ro'yxati ilova qilingan (2-ilovaga qarang).

III. KURS ISHI REJASINI TUZISH

Kurs ishi rejasini talaba asosiy adabiyotlar bilan tanishib chiqqandan so'ng tuzishi maqsadga muvofiq. Reja mavzuning asosiy savollarini aks ettirib, qisqa bo'lishi (oddiy reja) yoki har bir savolni aniqlashtirgan, kichik savollarga ajratgan holda, kengaytirilgan (murakkab reja) bo'lishi mumkin.

Reja ilmiy rahbar bilan kelishgan holda tuzilishi kerak. Rejaning savollari ma'lum bir tartibda, mantiqiy ketma-ketlikda qo'yilishi lozim. Rejada talabaning ijodiy yondoshuvini, ilmiy tahlillari va tashabbusini talab qiladigan savollarning qo'yilishi juda muhim bo'lib, bu kurs ishining qiymatini yanada oshiradi.

Kurs ishi ustida ishlash jarayonida reja talaba tomonidan birmuncha o'zgartirilishi, aniqlashtirilishi va kengaytirilishi mumkin.

Talabaga tavsiya!

**Kurs ishi rejasini tuzishni yuqori kursda o'qiydigan do'stingizga yoki partadosh talaba-qizga ishonmang!
"Tanasi boshqa – dard bilmas!"**

Kurs ishi rejasini tuzishda biron-bir qolipning, yagona shaklning bo'lishi mumkin emas. Lekin aksariyat mavzular uchun tuzilgan rejalar savollari o'rganilayotgan mavzuning nazariy va

tashkiliy-huquqiy asoslarini, izlanish ob'ektidagi amaliyot holati tahlilini, izlanish uchun asos qilib tanlangan muayyan ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarni takomillashtirish va samaradorligini oshirish yo'llarini qamrab olishi kerak.

Kurs ishinig mazmuni va hajmiga ma'lum chegaralar qo'yilgan, ya'ni kurs ishi 3 – 3,5 ming so'z birligi, yoki 35-40 varaq hajmida bajarilishi kerak, shunday ekan, rejada ham shu hajm doirasida yoritib berish mumkin bo'lgan savollar qo'yilishi maqsadga muvofiq.

Xulosa qilib aytganda, talabaning qiziqishlaridan, fikrlash doirasining kengligidan, to'plangan adabiyotlar va amaliy ma'lumotlarning ko'lamidan, talabaning ilmiy izlanishlarga bo'lgan layoqatidan kelib chiqqan holda, kurs ishi rejaları turli-tuman, cheklanmagan variantlarda, ixtiyoriy talqinda bo'lishi mumkin. Muhimi, ishlab chiqilgan reja tanlangan kurs ishining mazmun-mohiyatini, maqsad va vazifalarini ochib berishi, o'rganilgan muammo yuzasidan mustaqil xulosalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak. Ushbu Ko'rsatmalardan foydalanuvchilarga amaliy yordam sifatida bir necha mavzu bo'yicha tuzilgan kurs ishi rejaları namunalari qo'llanmaning 3-ilovada keltirilgan.

IV. ADABIYOTLARNI O'RGANISH VA AMALIY MA'LUMOTLARNI TO'PLASH

Reja tuzilgach va rahbar bilan tuzilgan reja xususida kelishib olingach, to'plangan adabiyotlarni yaqindan o'rganish va asosiy nazariy xulosalarni konspektlashtirishga kirishish mumkin. Bu bosqichda talaba adabiyotlardan tegishli mavzularni chuqur va har tomonlama o'rganishi va shu tariqa to'plagan bilimlarini rejaga asoslangan holda guruhlab olishi lozim. Talaba adabiyotning u yoki bu bo'limini o'rganib chiqib, to'plangan ma'lumotlarni kurs ishining qaysi bobida aks ettirishni o'ylab ko'rish kerak. Bu ishni avval kurs ishi bo'yicha tavsiya etilgan darsliklar va o'quv qo'llanmalarni o'rganishdan boshlash maqsadga muvofiq, so'ng ilmiy tadqiqot ishlari va amaliy qo'llanmalarni o'rganib chiqish mumkin. Bundan tashqari, o'rganilayotgan mavzuga taalluqli bo'lgan O'zbekiston Respublikasi qonunlari, Prezident qarorlari, farmonlari, farmoishlari, Vazirlar Mahkamasining qarorlari, Kodekslar, amaliyotda qo'llanilayotgan yo'riqnomalar va me'yoriy hujjatlarni o'rganib chiqish va kurs ishining u yoki bu savolini yoritishda ulardan foydalanish kurs ishini yozishga qo'yiladigan asosiy talablardan hisoblanadi. Shu bilan birga, Prezident asarlari, ma'ruzalari va nutqlaridan foydalanish, ularda belgilab berilgan vazifalarning bajarilish darajasini mavzuga bog'lab o'rganish va kurs ishida maqsadga muvofiq aks ettirish

tavsiya etiladi.

Talabaga ogohlantirish!
Kurs ishi yozishni
Internetdan tayyorini
qidirishdan boshlamang! Bu
masalaning zo‘r yechimi
emas!

Kurs ishida bahs-munozarali, muammoli masalalarga alohida o‘rin ajratish kerak. Bu boradagi vazifa shundan iboratki, turli mualliflarning u yoki bu iqtisodiy kategoriya yoki iqtisodiy voqelik xususidagi qarashlarini, ularning qay tarzda asoslanayotganligini o‘ylab ko‘rib, ishda

to‘g‘ri aks ettirib, talaba bu boradagi o‘z nuqtai-nazarini bayon qilishi va asoslab berishi ayniqsa muhimdir. Bu maqsadlarda vaqtli matbuotda chop etilgan maqolalarni, ilmiy anjumanlarning materiallarini, shuningdek, iqtisodchi olimlarning mavzuga taalluqli ilmiy monografiyalarini o‘rganib chiqish lozim.

Bajarilgan kurs ishi, agar unda tegishli amaliy, raqamli ma’lumotlar keltirilmasa va ularning tegishli tartibdagi tahlili berilmasa, bunday ishlar ijobiy baholanmaydi, chunki, iqtisodiy jarayonlarning o‘zgarish qonuniyatlarini, o‘rish yoki sustlashish tendentsiyalarini, muayyan ko‘rsatkichlarning o‘zgarishiga ta’sir etuvchi omillarni faqat raqamlar orqali, ularni solishtirish, baholash, monitoring va tahlil qilish orqali ko‘rsatish mumkin. Bu maqsadda statistik to‘plamlar, iqtisodiy jurnallardagi iqtisodiy jarayonlarning yillar va choraklar bo‘yicha o‘zgarishini aks ettiruvchi statistik ko‘rsatkichlardan, davlat organlarining (masalan, Davlat statistika qo‘mitasi, Moliya vazirligi, Davlat soliq qo‘mitasi, Davlat bojxona qo‘mitasi, kabi) rasmiy Internet-saytlaridagi ma’lumotlaridan foydalanish va ularni jadvallar, diagrammalar, grafiklar, chizmalar tarzida jamlab, kurs ishida aks ettirish lozim. Shuningdek, mavzuga mos ravishda alohida olingan moliya va soliq organlari, davlat boshqaruvi idoralari va budget tashkilotlari va muassasalarining hisobot ma’lumotlaridan foydalanib, o‘rganilayotgan mavzuning mohiyatini, uning samaradorlik darajasini ochib berish mumkin. Bu ma’lumotlarni so‘nggi 3-5 yil bo‘yicha keltirish maqsadga muvofiq. Agar tanlangan mavzu nazariy xususiyatga ega bo‘lsa, keltirilgan raqamli ma’lumotlar nazariy xulosalarning ishonarli ko‘rgazmasi va isboti bo‘lib xizmat qilishi shubhasiz.

V. KURS ISHINI YOZISH VA RASMIYLASHTIRISH

Kurs ishini yozish. Kurs ishi odatda, kirish qismi, 4-5 ta savol va xulosa qismlaridan iborat bo‘ladi. Kirish qismida mavzuning dolzarbligi,

Talaba diqqatiga!
“Agar ilm o‘z-o‘zidan hech qanday
amaliy foyda keltirmaganda ham,
uni befoyda deb bo‘lmaydi, jilla
qursa u aqlni ishlatib, miyada tartib
o‘rnatadi” (Frensis Bekon)

maqsadi va vazifalari, kurs ishini yozishga asos bo‘lgan amaliy ma’lumotlarning axborot manbalari, izlanishning ob’ekti, predmeti va amaliy ahamiyati aks ettiriladi.

Mavzuning dolzarbligini yoritish, barcha ilmiy ishlar kabi, kurs ishi uchun ham majburiy talabdir. Talaba

mavzuni tanlagan ekan, uning ilmiy salohiyati va nazariy jihatdan tayyorgarligi, albatta, bu mavzuning mazmunini tushunib yetishi va uni zamon talabiga mosligi hamda ijtimoiy muhimligini baholay olishi uchun etarli bo'lishi kerak. Mavzuning dolzarbligini yoritishda quruq, asossiz gaplarga o'rin bermaslik, gapni uzoqdan boshlab, mavzuning mohiyatiga etib kelganda, xalq so'zi bilan aytganda "aravani quruq obqochish"larga yo'l qo'ymaslik lozim.

Mavzuning dolzarbligini asoslashda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlaridan, ma'ruzalaridan, shuningdek, xorijiy va milliy iqtisodchi-olimlar asarlaridan mavzuga taalluqli bo'lgan fikrlarni keltirish ayniqsa muhim.

Ishning kirish qismida kurs ishi mavzusining maqsadi o'zining aniq ifodasini topishi, ushbu maqsadga erishish yo'lida qo'yilgan vazifalar aniq ko'rsatilishi kerak, chunki, kurs ishini baholashda qo'yilgan maqsadga erishilganlik va belgilangan vazifalarning bajarilganlik darajasiga baho beriladi. Kurs ishining kirish qismini ko'pi bilan 2-3 varaq hajmda yozish tavsiya etiladi.

Birinchi savol odatda o'rganilayotgan soha yoki iqtisodiy kategoriyaning nazariy jihatlarini ochib berishga bag'ishlanadi. Unda u yoki bu iqtisodiy kategoriyaning iqtisodiy mazmuni, uning iqtisodiyotda va ijtimoiy hayotda tutgan o'rni, bozor iqtisodiyoti sharoitida jamiyat taraqqiyotidagi ahamiyati ko'rsatib beriladi. Biron bir iqtisodiy kategoriyaning mohiyatini ochib berish - bu mazkur kategoriyaning mohiyati va zarurligi nimada, zamonaviy bozor iqtisodiyotida u qanday o'rin egallaydi, uning rivojlanishining ob'ektiv omillari nimalardan iborat, qanday iqtisodiy-ijtimoiy munosabatlarni aks ettiradi, ahamiyati nimalarda namoyon bo'ladi? - degan savollarga javob berishdir. U yoki bu iqtisodiy kategoriyaning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni va ahamiyatini aniq raqamli ma'lumotlar asosida ochib berish mumkin.

Ma'lumotlar dunyo bo'yicha, mamlakat bo'yicha yoki mavzu oldiga qo'yilgan vazifalardan kelib chiqqan holda, hududlar (viloyat, shahar, tuman) bo'yicha keltirilishi va bir necha yil ko'rsatkichlarini solishtirish asosida tahlil natijalari aks ettirilishi kerak.

Ikkinchi savol odatda amaliy faoliyat bilan bog'liq bo'ladi. Unda u yoki bu iqtisodiy kategoriyaning amal qilish mexanizmi, uning dastak va vositalaridan amaliyotda foydalanish holatlari aks ettiriladi.

Asosiy qism mazmunini yoritishda amaliyot ma'lumotlarini jadvallar, diagrammalar, rasmlar shaklida ifodalash, ularni batafsil tahlil etish talab etiladi. Tahlil jarayonida davriy nashrlarda chop etilgan ilmiy maqolalarga, hukumat idoralarining rasmiy Internet saytlarida keltirilgan ma'lumotlarga asoslanish tavsiya etiladi.

Kurs ishining so'nggi savollari, odatda o'rganilgan kategoriyaning amal qilishini, u yoki bu iqtisodiy munosabatlarni zamonaviy bozor iqtisodiyoti talablaridan, sohada olib borilayotgan islohotlar talablaridan kelib chiqqan holda takomillashtirish, rivojlantirish masalalariga bag'ishlangan bo'ladi. Bunda talaba, izlanishlar natijasida olgan bilimlari, kuzatishlari, tahlillari asosida o'rganilgan soha yohud ob'ektning faoliyatini yaxshilash, samarasini yanada oshirish bo'yicha o'zining yoki shu sohada izlanishlar olib borgan iqtisodchi-olimlar va amaliyotchilarning taklif va mulohazalarini ilmiy tarzda bayon qilishi, ularni

har tomonlama asoslab berishi, xulosalarini bir tizimga solib keltirishi lozim.

Shuningdek, kurs ishi asosiy qismining tegishli reja savollarida o'rganilayotgan sohaga taalluqli bo'lgan ilg'or xorijiy tajribalarni bayon etish va ularni mamlakatimizda qo'llash imkoniyatlari bo'yicha takliflar kiritish kurs ishining nazariy va amaliy ahamiyatini yanada oshiradi va uni yuqori darajada baholash uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Kurs ishining xulosa qismida olib borilgan izlanishlar asosida shakllangan xulosalar va taklif-mulohazalar tizimli ravishda keltiriladi. Ishning xulosa qismida bayon etilgan fikrlar o'rganilgan muammolarning yechimini yoritib berishi, o'rganilgan soha yoki iqtisodiy voqelikning mavjud holatini yaxshilash va amaldagi mexanizmlarini takomillashtirishga qaratilgan va berilgan takliflarning aniq, lo'nda va qisqa mazmunini aks ettirishi, ishni yakunlangan ilmiy ish sifatida tan olish uchun asos bo'lib xizmat qilishi lozim.

Kurs ishining so'ngida foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati keltiriladi. Shuni alohida ta'kidlash muhimki, muallif tomonidan keltirilgan adabiyotlar ro'yxati uning kurs ishini yozishda oxirgi 3-5 yil ichida chop etilgan maxsus adabiyotlardan (klassik ta'limotlar namoyandalarining asarlari bundan mustasno) foydalanish tavsiyasiga rioya qilganligini ko'rsatib turishi kerak.

Adabiyotlar ro'yxatini quyidagi tartibda rasmiylashtirish qabul qilingan¹:

I. O'zbekiston Respublikasi qonunlari va kodekslar.

II. O'zbekiston Respublikasi Prezident qarorlari va farmonlari, Vazirlar Mahkamasining qarorlari.

III. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlari va ma'ruzalari.

IV. Asosiy adabiyotlar.

V. Qo'shimcha adabiyotlar.

VI. Davriy nashrlar, statistik to'plamlar va hisobotlar.

VII. Internet saytlari.

Foydalanilgan har bir manbaning muallifi, to'liq nomi, nashr etilgan joyi va vaqti (qaysi tilda nashr etilgan bo'lsa, shu tilda), hajmi hamda beti ko'rsatiladi. Agar kurs ishi lotin alifbosiga asoslangan o'zbek tilida yozilgan bo'lsa, foydalanilgan rus tilidagi adabiyotlarni shu tilda kirill alifbosida keltirish to'g'ri bo'ladi.

Kurs ishini rasmiylashtirish. Kurs ishini ilmiy rahbar tomonidan belgilab berilgan grafik asosida talaba shaxsan bajaradi. Talaba tanlangan mavzu yuzasidan qabul qilingan qarorning to'g'riligiga, uning topshiriqqa muvofiqligiga, kurs ishini bajarishda ko'chirmachilik holatining yo'qligiga javob beradi.

Kurs ishi Davlat Ta'lim Standartlarida talab etilganidek, talaba tomonidan tartibli rasmiylashtirilgan, xatosiz, aniq va tushunarli tilda, qisqartirishlarsiz (umumqabul qilinganlardan tashqari) yozilgan bo'lishi kerak. Kurs ishi matnida "men" so'zi o'rniga "biz" so'zini qo'llash tavsiya etiladi. Masalan, "Men tomonimdan olib borilgan izlanishlarimga tayanib, shuni xulosa qilamanki, ..." degan jumlaning o'rniga "Biz tomonimizdan olib borilgan izlanishlarga asoslanib,

¹ Magistratura to'g'risidagi nizom. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2012-yil 29-oktyabrda 418-son buyrug'i bilan tasdiqlangan. 5-ilova.

shuni xulosa qilishimiz mumkinki, ..." iboralarning ishlatilishi talab etiladi, ya'ni kurs ishi matni ilmiy tilda, rasmiy tusda bo'lishi kerak.

Talabaga tavsiya!

Kurs ishini yozishdan avval chiroyli yozish texnikasini mashq qilib oling, chunki barmoqlaringiz uyali telefonda sms yozishdan ancha charchagan!

Kurs ishi qo'lyozma tarzida rasmiylashtirilgan bo'lishi shart.

Kurs ishi A4 o'lchamdagi oq qog'ozda, ko'k rangli ruchkada yozilishi tavsiya qilinadi, boshqa rangdagi ruchkalarni ishlatishga yo'l

qo'yilmaydi. Matnda ajralib tursin deb, reja savollari, jadvallar, rasmlar raqamini va nomlarini ham boshqa rangli ruchkada yozishga yo'l qo'yilmaydi. Ishda foydalanilgan jadvallar, diagrammalar, chizmalar va rasmlar komputer grafikasida tayyorlanib, printerda chop etilgan (A4 o'lchamdagi oq qog'ozda) holda keltirilishi mumkin. Kurs ishini kafedraning ruxsati bilan faqat ayrim ob'ektiv sabablarga ko'ra komputerda bajarishga ruxsat beriladi. Kurs ishida qo'pol texnik tuzatishlarga yo'l qo'yilmagani ma'qul.

Kafedraning tavsiyasiga binoan kurs ishi chet (ingliz) tilida bajarilishi mumkin. Chet tilda bajarilgan ishga davlat tilidagi annotatsiya ilova etiladi va kurs ishini himoya qilish vaqtida tarjima ta'minlanadi.

Kurs ishini yozishda varaqning chap tarafidan - 3 sm., pastdan va tepadan - 2 sm., o'ngdan - 1,5 sm. joy qoldirish tavsiya qilinadi, bunda bir varaqda 28-30 qator yozuv bo'lishi zarur.

Bunday cheklovlar kurs ishi hajmining sun'iy ravishda orttirib yuborilishiga yo'l qo'ymaslik maqsadida belgilanadi. Varaq tagiga tipografik sharoitda tayyorlangan yo'l-yo'l qog'oz qo'yib yoziladi, varaqning o'ziga matn yozish uchun to'g'ri chiziqlar chizish yoki printerda chiziqlar chizilgan varaqlarga yozish tavsiya etilmaydi.

Kurs ishining barcha betlari rejadani boshlab oxirgi betigacha tartib bilan raqamlanadi. Birinchi bet titul varag'i hisoblangani uchun unga raqam qo'yilmaydi. (4-ilova)

1-betda odatda kurs ishining rejasi aks ettiriladi va bu bet ham raqamlanmaydi, shuningdek, uning boshiga kurs ishi mavzusini yozib qo'yish shart emas, bu betda "Reja" degan so'zdan keyingi qatorda rejaning qismlarini aks ettirish kifoya. Kirish qismi bayoni 3-betdan boshlanadi va bu betga "3" raqami qo'yiladi va hokazo. Tartib raqami varaqning pastki tomonining o'rtasiga qo'yiladi.

Kurs ishi bo'lim (savol) larining har biri yangi varaqdan boshlanadi va bo'limning nomlanishi rejada qanday bo'lsa, o'zgartirishsiz shundayligicha varaq satrining o'rtasiga yoziladi. Sarlavhalarni yozishda so'zlarni bo'g'inlab ko'chirishga ruxsat berilmaydi, shuningdek, sarlavha oxirida nuqta qo'yilmaydi. Sarlavhaning tagiga chizib yozishga ruxsat etilmaydi. Har bir sarlavhadan oldin bo'limning tartib raqami arab raqami bilan belgilanadi va raqamdan so'ng nuqta qo'yiladi. Agarda rejada belgilangan savollar kichik savollarga bo'lingan bo'lsa, u holda bu savolchalar sarlavhasi ko'p pog'onali raqamlash qoidasiga ko'ra "1.1.", "1.2." shaklida raqamlanadi.

Kirish, xulosa, foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati ham yangi varaqdan boshlab yoziladi va raqamlanmaydi. Kurs ishining asosiy qismi bo'limlari nomlari, shuningdek,

“Kirish”, “Xulosa”, “Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati” so‘zlari bir xilda varaqning yuqori qismining o‘rtasiga, matn esa sarlavhadan keyin bir qator tashlab, keyingi qator xatboshidan katta harf bilan boshlab yoziladi.

Ilyustrativ materiallar, masalan, rasmlar, diagrammalar ko‘rish uchun qulay tarzda joylashtirilishi kerak. Kurs ishiga PowerPoint dasturida tayyorlangan tayyor slaydni joylashtirishga ruxsat berilmaydi, slayddagi materialni Word dasturida tayyorlab, so‘ngra kurs ishi matniga kiritish maqsadga muvofiq, chunki PowerPoint dasturida tayyorlangan slaydlar taqdimot qilish uchun mo‘ljallangan, unda qisqa ma’lumotlar, bog‘langan blok-chizmalar, rasmlar, boshqa rangli tasvirlar bo‘ladi, kurs ishi esa ma’lum talablar asosida tayyorlangan jiddiy ilmiy ish bo‘lib, agar kafedra tomonidan kurs ishi himoyasi taqdimot ko‘rinishida amalga oshirilishi talab etilsagina, PowerPoint dasturida tayyorlangan taqdimotni printerda chop etib, kurs ishiga ilova qilishingiz mumkin.

Barcha surat (grafik, chizma, diagramma)lar bo‘lim bo‘yicha ketma-ket arab raqamlari bilan “1-rasm”, “2-rasm” shaklida raqamlanadi (kurs ishining ilovalarida keltirilgan suratlar bundan mustasno) va rasmga izoh beruvchi yozuvdan nuqta bilan ajratiladi (grafik, chizma, diagrammalarni rasmiylashtirish tartibi 5-ilovada ko‘rsatilgan).

Raqamli materiallar jadval ko‘rinishida rasmiylashtirilishi lozim. Har bir jadval sarlavhaga ega bo‘lishi kerak. Sarlavha bosh harf bilan boshlanadi, sarlavhaning tagiga chizilmaydi.

Jadvalning sarlavhasi uning yuqorisiga, o‘rtaga yozilishi tavsiya etiladi. Jadval ustunlarining sarlavhalari bosh harflar bilan, sarlavhachalar esa, agar ular sarlavhadagi gapning davomidan iborat bo‘lsa, kichik harflar bilan, agar ular mustaqil bo‘lsa, katta harflar bilan boshlanishi kerak.

Ko‘plab ustunlardan iborat bo‘lgan jadvalni qismlarga bo‘lish va bir qismni ikkinchi qismdan keyin joylashtirishga ruxsat etiladi.

Kurs ishining bo‘limlari tarkibidagi jadvallar izchil, ketma-ket arab raqamlari bilan belgilanadi. Masalan: “1-jadval”, “2-javdal” va h.z.

Jadvalning biror qismi ishning keyingi betiga o‘tish holatlarida “jadval” so‘zi, uning tartib raqami va sarlavhasi bir marta jadvalning bosh qismi ustida ko‘rsatilib, keyingi betga o‘tgan qismlar ustiga “davomi” degan so‘z yoziladi.

Kurs ishini yozish davomida foydalanilgan manbalarga havola(“snoska”)-larni satr osti eslatmalarida keltirish lozim. Havola har bir betda 1 raqamidan boshlab tartib bilan, sanoq ketma-ketligida, arab raqamida keltirilishi lozim.

Havolalar quyidagi holatlarda qo‘llaniladi:

- matnda qo‘llanilgan hujjat yoki ta’rifni tasdiqlash uchun;
- foydalanilgan adabiyotlar va birlamchi manbalarni ko‘rsatish uchun;
- matnda keltirilgan biror muammo, xulosa yoki taklifning olingan adabiyoti yoki boshqa manbasini ko‘rsatish uchun;
- davlat arboblari, olimlar va mutaxassislar fikrlaridan iqtibos keltirilganda;
- statistik ma’lumotlar va to‘plamlardan iqtibos keltirilganda;
- me’yoriy-huquqiy hujjatlardan iqtibos keltirilganda va boshqa holatlarda.

Har bir betda havolalar ko‘payib ketmasligi, iloji bo‘lsa, bir betda uchtdan ko‘p havola ishlatmaslikka harakat qilish kerak. Rasmlar va jadvallarga qilingan havolalar sarlavhaning oxirgi so‘ziga qo‘yiladi (5-6-ilovalarga qarang).

Adabiyotlarni rasmiylashtirish tartibi, ya’ni foydalanilgan manbaning nomi, muallifi, nashriyotning nomi, nashr etilgan yili va hajmi kabi ma’lumotlarni adabiyotlar ro‘yxatida qanday tartibda keltirish lozimligi quyida ko‘rsatilgan²:

Mazkur Ko‘rsatmalarning 2-ilovasidagi adabiyotlar ham kurs ishini bajarishda foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxatini rasmiylashtirish tartibiga to‘liq rioya qilingan holda keltirilgan.

Agar kurs ishida ilovalar mavjud bo‘lsa, u holda ular foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxatidan keyin, har bir ilovani yangi betning o‘ng yuqori burchagiga “Ilova” so‘zini yozgan holda keltirish tavsiya etiladi. Agar kurs ishida bittadan ko‘p ilova bo‘lsa, ular ketma-ket arab raqamlari bilan belgilanadi. Masalan, “1-ilova”, “2-ilova” va h.z. Kurs ishi matnida bu ilovalarga havolalar bo‘lishi kerak va ular “1-ilovaga qarang”, “2-ilovada keltirilgan” kabi so‘zlar bilan ko‘rsatiladi. Hajm jihatdan katta jadvallar, rasmlar, illyustratsiyalar, shuningdek, korxona va tashkilotlar, moliya, soliq, organlarining ma’lumotlari kurs ishiga ilova tarzda keltirilishi maqsadga muvofiq.

Kurs ishining rejasi ma’lum ma’noda mundarija vazifasini o‘taydi, shu sababli, agar kurs ishiga ilovalar keltirilgan bo‘lsa, rejadagi “Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati” so‘zlaridan keyingi qatoriga “Ilovalar” degan so‘z kiritilishi kerak.

VI. KURS ISHINI HIMOYA QILISH

Kurs ishini himoya qilish jarayoni talaba uchun eng muhim bosqich hisoblanadi. Unda talabaning kurs ishi mavzusi bo‘yicha to‘plagan bilimlari sinalladi. Talaba o‘z ishini yaxshi bilishi, to‘plagan ma’lumotlarining manbalarini aniq ko‘rsata olishi, hisob-kitoblar asosida tahlil uslubiyoti va usullarini tushuntirib berishi, nazariy va amaliy savollarga javob bera olishi lozim.

Yozib tugatilgan kurs ishi kafedra tomonidan belgilangan muddat ichida kafedrada ro‘yxatga olish yo‘li bilan qayd etilgandan so‘ng, tanishib chiqish va taqriz berish uchun kurs ishi rahbariga (yoki pedagog-xodimlarning o‘quv yuklamasi doirasi boshqa o‘qituvchiga) beriladi.

Kurs ishiga yozilgan taqrizda quyidagilar qayd etilishi zarur:

- kurs ishi mavzusining dolzarbligi va ko‘rilgan savollarning o‘rinliligi;
- ishning nazariy saviyasi va ilmiylik darajasi;
- adabiyotlardan to‘plangan materiallarni mustaqil izlanishlar asosida mantiqiy izchillikda bayon qilinganligi;
- muallifning ishda keltirilgan raqamli ma’lumotlarni tahlil qilish qobiliyati, xulosalarni bayon qilish saviyasi;
- himoyagacha amalga oshirish lozim bo‘lgan tavsiyalar;
- kurs ishining himoyaga qo‘yilganligi haqidagi yakuniy xulosa (“himoyaga qo‘yiladi” yoki “himoyaga qo‘yilmaydi” shaklida).

² Magistratura to‘g‘risidagi nizom. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirining 2012-yil 29-oktyabrda 418-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan. 5-ilova.

Talabaga ogohlantirish!
**Diqqat qiling, “g‘alvirni suvdan
ko‘taradigan” vaqt keldi. Siz uchun
birov jangga kirmaganidek,
himoyaga ham kirmaydi!**

Kurs ishi himoyasi kafedrada tashkil etiladi. Bu maqsadda fan bo‘yicha kurs ishi himoyasi uchun 3 kishidan kam bo‘lmagan tarkibda komissiya tuziladi. Kurs ishini talaba Komissiya huzurida himoya qiladi. Komissiya a‘zolari bilan

talaba o‘rtasidagi suhbat asosida talabaning bilim darajasi, mavzu ustida ishlash jarayonida orttirgan ko‘nikmalari aniqlanadi. Dastavval talaba o‘zi yozgan ishi bo‘yicha uning mazmuni, o‘rganish predmeti, amaliy ma‘lumotlarning manbasi, ularni umumlashtirish usullari, asosiy xulosalarini qisqacha yoritib beradi. So‘ngra taqrizda ko‘rsatilgan kamchiliklar bo‘yicha hamda ish yuzasidan qo‘shimcha savol-javoblar asosida talabaning bilimlari tekshiriladi va himoya natijasiga ko‘ra kurs ishi baholanadi. Kurs ishini baholash talabalar bilimini reyting tizimi asosida baholash tartibiga ko‘ra ballarda amalga oshiriladi.

Kurs ishining natijasi fakultet dekanati tomonidan taqdim etilgan qaydnoma varaqasiga tegishli tartibda qayd etiladi va Komissiya a‘zolari imzolari bilan rasmiylashtiriladi.

Baholash tartibi va mezonlari

Talabalarning kurs ishi bo‘yicha bilim saviyasi, ko‘nikma va malakalari darajasi, ular bilimini nazorat qilish hamda baholashning reyting tizimi to‘g‘risidagi Nizom qoidalari asosida ballarda ifodalanadi.

Amaldagi 2018 yil 9 avgustdagi Oliy ta‘lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to‘g‘risidagi NIZOM ga muvofiq talabaning kurs ishi bo‘yicha bilimini o‘zlashtirish darajasi – 5 baholik tizimda baholanadi:

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda — 5 (a‘lo) baho;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda — 4 (yaxshi) baho;

talaba olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda — 3 (qoniqarli) baho;

talaba fan dasturini o‘zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega emas deb topilganda — 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholanadi.

Kurs ishi bo‘yicha 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholangan talaba akademik qarzdor talaba hisoblanadi.

KURS ISHI MAVZULARI

1-MAVZU	Mikroiqtisodiyot fanini o'rganishda mikroiqtisodiy modellarning ahamiyati.
2-MAVZU	Bozor muvozanatining o'zgarishi va unga ta'sir qiluvchi omillar.
3-MAVZU	Bozor muvozanatini ta'minlashda bozor mexanizmining mohiyati va o'rni.
4-MAVZU	Bozor iqtisodiyotini boshqarish usullari.
5-MABZU	Elastiklik nazariyasining amalda qo'llanilishi.
6-MAVZU	Talab va taklif elastikligi ko'rsatkichlarining bozor holati taxlilidagi o'rni.
7-MAVZU	Narx bo'yicha talab elastikligi va uni biznes amaliyotida qo'llanilishi.
8-MAVZU	Daromad bo'yicha talab elastikligi va uni tovar kategoriyalarini aniqlashdagi ahamiyati.
9-MAVZU	Elastiklik ko'rsatkichlarining amaliy ahamiyati.
10-MAVZU	Ishlab chiqarish funktsiyasi va firmalar faoliyatida uning qo'llanilishi.
11-MAVZU	Hozirgi sharoitda ishlab chiqarishni intensivlashtirish jarayonlari.
12-MAVZU	Iste'molchining muvozanatini ta'minlashda iste'molchi budjetining ahamiyati.
13-MAVZU	Iste'molchilarning qaror qabul qilishlarida daromad samarasi va almashtirish samarasining ahamiyati.
14-MAVZU	Iste'molchi xatti-harakati nazariyasining mohiyati va uning iste'molchi tanlovidagi o'rni.
15-MAVZU	Naflilik nazariyasi va uning amaliyotdagi o'rni.
16-MAVZU	Chekli naflilikning kamayish qonuni va naflilikni o'lchashning asosiy yondashuvlari.
17-MAVZU	Bozor munosabatlari sharoitida iste'molchining o'rni.
18-MAVZU	Biznes strategiyasida "Befarqlik chizig'i, budjet chizig'i" modelining amaliyotda qo'llanilishi.
19-MAVZU	Bozor munosabatlari sharoitida iste'molchining o'rni.
20-MAVZU	Befarqlik chizig'i va budjet chizig'ining nazariy asoslari.
21-MAVZU	Turli bozor tiplarida iste'molchi xatti-harakatining xususiyatlari.
22-MAVZU	Iste'molchi tanlovi muammosi va foydalilikni maksimallashtirish yo'llari.
23-MAVZU	Bozorni boshqarishda narxning ahamiyati.
24-MAVZU	Xo'jalik qarorlarini qabul qilishda M.Porterning raqobat nazariyasining mohiyati va ahamiyati.
25-MAVZU	Bozor iqtisodiyotida firmalar faoliyatining asosiy xususiyatlari.
26-MAVZU	Firma bozor iqtisodiyoti sub'yekti sifatida.
27-MAVZU	Firma xarajatlarining iqtisodiy mohiyati va asosiy tiplari.

28-MAVZU	Firmalarning xo'jalik faoliyatida foydaning roli va ahamiyati.
29-MAVZU	Ishlab chiqarish funksiyasini qo'llashning mohiyati va modellari.
30-MAVZU	Ishlab chiqarish xarajatlari va ularning turlari.
31-MAVZU	Zamonaviy bozor iqtisodiyotida transaksion xarajatlar.
32-MAVZU	Firmalar foydasini maksimallashtirish yo'llari.
33-MAVZU	Firmalar daromadlari va ularning turlari.
34-MAVZU	Monopoliya, uning turlari va xususiyatlari.
35-MAVZU	Monopoliya nazariyasi va bozor hokimiyati muammolari.
36-MAVZU	Monopolistik raqobat sharoitida narxlar shakllanishining xususiyatlari.
37-MAVZU	Monopolistik raqobat va oligopoliyaning tahlili.
38-MAVZU	Turli bozor ko'rinishlarida narxlarning shakllanishi.
39 -MAVZU	Zamonaviy bozor sharoitida oligopoliyaning asosiy modellari.
40-MAVZU	Zamonaviy bozor sharoitida oligopoliyaning o'rni.
41-MAVZU	Bozor iqtisodiyotida narx diskriminatsiyasining o'rni va ko'rinishlari.
42- MAVZU	Mehnat omillari bozorlarining asosiy xarakteristikasi.
43-MLVZU	Firmalarning investitsion siyosati.
44-MAVZU	Mehnat unumdorligi va uning bozor holatini aniqlashdagi ahamiyati.
45-MAVZU	Mehnat bozori mikroiqtisodiy modellarida ish haqining turlari va mohiyati.
46- MAVZU	Mehnat bozorida monopoliya va monopsoniya nisbati muammolari.
47- MAVZU	Inson kapitaliga investitsiyalarning mohiyati va samaradorligi.
48-MAVZU	Tadbirkorlik daromadi tushunchasi va mohiyati.
49-MAVZU	Kapital bozorlari va ularning firmalar real investitsiyalariga ta'siri.
50-MAVZU	Tadbirkorlik tavakkalchiligi va uni o'lchash usullari.
51-MAVZU	Ishlab chiqarish omillari sifatida axborotlarning mohiyati va ahamiyati.
52-MAVZU	Hozirgi zamon bozor iqtisodiyotida asimmetrik axborotlar muammolari.
53-MAVZU	Bozor faoliyatida narx ustidan nazoratning amalga oshirilishi.
54- MAVZU	Bozor iqtisodiyoti sharoitida tavakkalchilikni boshqarishning nazariy asoslari.
55-MAVZU	Investitsiya faoliyatida tavakkalchilikning o'rni.
56- MAVZU	Korxonalarda ishlab chiqarish xarajatlarini optimallashtirish masalalari.
57-MAVZU	Raqobatlashgan bozor va uning xususiyatlari.
58-MAVZU	Monopoliyaga qarshi faoliyatni tartibga solishning asosiy yo'nalishlari.
59-MAVZU	Tashqi ta'sirlar va hozirgi vaqtda ularga qaratilgan davlat siyosati.
60-MAVZU	Bozor iqtisodiyotida talab va taklif.
61-MAVZU	Raqobatlashgan monopol bozor va uning ustun jihatlatlari,

	kamchiliklari.
62-MAVZU	Firma foydasini aniqlash va uni maksimallashtirish.
63-MAVZU	Bozor muvozanati va uning iqtisodiy ahamiyati.
64-MAVZU	Elastiklik talab va taklifining bozor mexanizmlarida qo'llanilishi.
65-MAVZU	Asimmetrik axborotlashgan bozorlar.
66-MAVZU	Tavakkalchilikni pasaytirish yo'llari.
67-MAVZU	Xo'jalik sub'yektlarinig faoliyatiga ta'sir etuvchi tashqi omillarga davlatning ta'siri.
68-MAVZU	Monopol bozorlar va ularning xususiyatlari.
69-MAVZU	Raqobatlashgan bozorlar, ularning boshqa bozorlardan farqi.
70-MAVZU	Monopol raqobatlashgan bozorlarning xususiyatlari.
71-MAVZU	Xaridorlar to'laydigan soliqlarning bozor sharoitiga ta'siri. Soliq yukini taqsimlashda tahlil qilish usuli.
72-MAVZU	O'rtacha uzoq muddatli xarajat va uning xususiyatlari. O'zbekistondagi mehnat bozorining hozirgi holati.
73-MAVZU	Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida kapital bozorining o'rni.
74-MAVZU	Qisqa va uzoq muddatli davrlardagi ishlab chiqarishning o'ziga xos xususiyatlari.
75-MAVZU	Ishlab chiqarish texnologiyalarining mehnat unumdorligiga ta'siri.

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar ro'yxati

1) Normativ-huquqiy hujjatlar nomlari:

1. O'zbekiston Respublikasi "Mahalliy davlat hokimiyati to'g'risida"gi Qonuni. 913-son, 2 sentabr 1993 yil. (o'zgartirish va qo'shimchalar bilan).
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 8 maydagi "Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligi mexanizatsiyalash muhandislari institutida oliy ma'lumotli kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3702-sonli qarori.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-sonli Farmoni.

2) Darslik va o'quv qo'llanmalar nomlari:

1. Mc Connell, Brue. Economics. 17 th edition. Mcgraw-hill/Irvin, USA, 2009.
2. O'limasov A., Vahobov A. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. -T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2014. -480 b.
3. Shodmonov.Sh. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. -T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2010. -728 b.
4. Jo'rayev.T.T., Tojiboyeva D. Iqtisodiyot nazariyasi. Ko'rgazmali qo'llanma. -T.: "fan va texnologiya", 2014. -448 b.

3) Ilmiy jurnallardagi maqolalar nomlari:

1. Haydarov N.X. O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimini rivojlantirishda davlat moliyasining o'rni // Iqtisod va moliya. – Toshkent, 2013. – № 9. –B. 13.
2. Бакайбаева А.С. Учет доходов государственного бюджета с использованием казначейских технологий в Республике Узбекистан // Iqtisod va moliya. – Toshkent, 2013. – № 12. – B. 7.

4) Internet saytlari quyidagi tartibda keltiriladi:

<http://www.mf.uz> - O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi.

KURS ISHI REJALARI NAMUNALARI

Kirish

1. Mikroiqtisodiy tahlilning mohiyati va uning ko'rsatkichlari.
2. Mikroiqtisodiy samaradorlik va uni oshirish yo'llari.
3. Mikroiqtisodiy tahlil va uning asosiy ko'rsatkichlari.
4. Mikroiqtisodiy samaradorlik va uni oshirish yo'llari.

Xulosa

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

Kirish

1. Ishlab chiqarish jarayonining iqtisodiy mazmuni va ijtimoiy shakllari.
2. Ishlab chiqarish omillari, ularning birinchi usullari va o'zaro ta'siri.
3. Ishlab chiqarishning umumiy va pirovard natijalari.
4. Ishlab chiqarish omillarining iqtisodiy samaradorligi va ularning ko'rsatkichlari.

Xulosa

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

Kirish

1. Ishlab chiqarishning ixtisoslashuvi mehnat taqsimotining namoyon bo'lish shakli sifatida.
2. Ishlab chiqarish ixtisoslashuvining tamoyillari va asosiy yo'nalishlari.
3. Ixtisoslashuv sharoitida iqtisodiy integratsiya va uning asosiy shakllari.
4. Bozor islohatlari sharoitida integratsion jarayonlarning rivojlanish xususiyatlari.

Xulosa

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT MOLIYA INSTITUTI

“BIZNES VA TADBIRKORLIK” KAFEDRASI

“MIKROIQTISODIYOT” FANIDAN

KURS ISHI

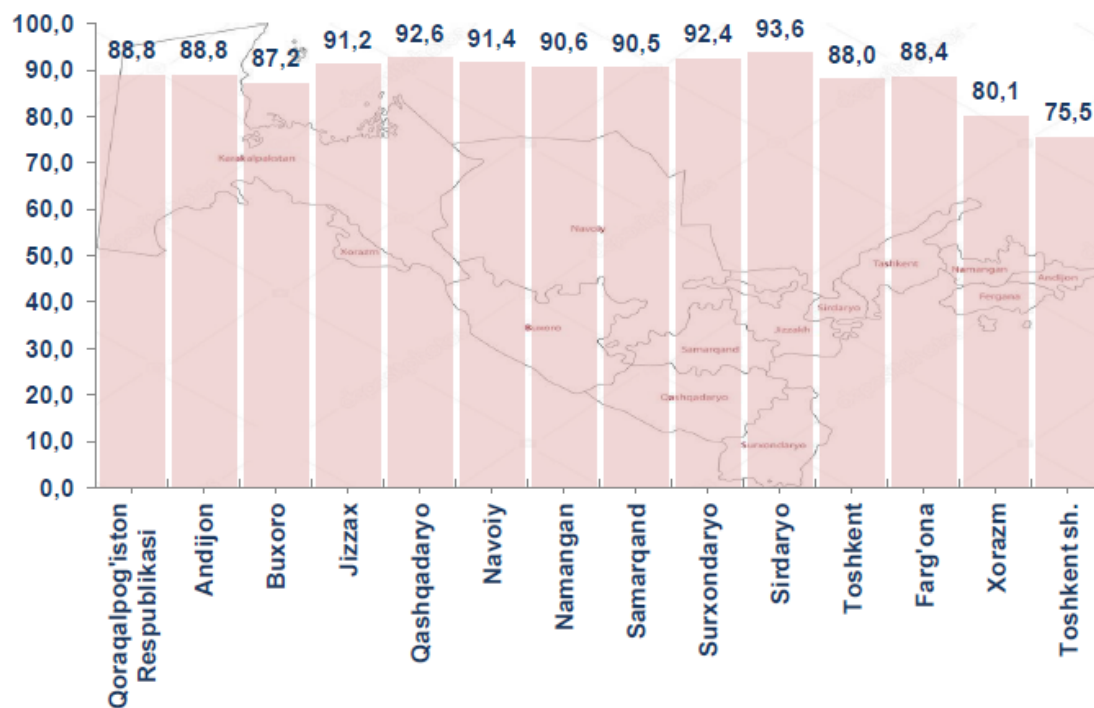
Mavzu: _____

Bajardi: _____
(talabaning ismi-sharifi, otasining ismi)

(fakultet, bakalavriat yo‘nalishi, kursi, guruhi)

Ilmiy rahbar: _____
(ismi-sharifi, ilmiy darajasi, lavozimi)

TOSHKENT-2019

1-rasm. Hududlarda kichik tadbirkorlik sub'ektlarining respublika chakana savdo tovar aylanmasida ulushi³

³ Manba: www.stat.uz. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari.

TMI _____ fakulteti 1-kurs _____ guruhi talabasi _____
 “ _____ ”

mavzusidagi kurs ishiga ilmiy rahbar
 TAQRIZI

Qishloq xo‘jaligida tub tarkibiy siljishlarga erishish respublikamiz iqtisodiyotining yuksalishi va xalqaro integratsiyalashuvini ta‘minlashning zaruriy asoslaridan biri ekanligi bois tarmoqda keng ko‘lamdagi o‘zgarishlarni jadallashtirish va uni izchil davom ettirish masalasi agrar islohotlar samarasini oshirishni jiddiy vazifa qilib qo‘ymoqda.

Qishloq xo‘jaligida iqtisodiy o‘rishning barqarorligi, ishlab chiqarishdagi yuqori samaradorlikni, ish bilan bandlikni ta‘minlash, aholini turmush darajasini oshirish, asosiy kapitalga bo‘lgan talabni qondirish kabi mavjud muammolarning ijobiy yechimini topishga tarmoqda investitsion faollikni oshirish va qishloq xo‘jaligi korxonalarining investitsiya faoliyatini moliyalashtirish mexanizmini takomillashtirish orqaligina erishish mumkin. Shu nuqtai-nazardan yondoshganda qishloq xo‘jaligi korxonalariga investitsiyalar jalb etish va ulardan maqsadga muvofiq foydalanish muammolarini o‘rganish shu kunning dolzarb masalalaridan ekanligini ko‘rsatadi. Kurs ishining maqsadi – jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida qishloq xo‘jaligi korxonalariga investitsiyalar jalb etish mexanizmini tadqiq etish orqali ulardan oqilona foydalanish yo‘llarini ishlab chiqishdir.

Kurs ishining tarkibiy tuzilishi quyidagicha: kirish, asosiy qismda 3 ta bob, xulosa va takliflar, foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati va ilovalar.

Kirish qismida mavzuning dolzarbligi, kurs ishining maqsadi va vazifalari, ob‘ekti va predmeti o‘z aksini topgan.

Asosiy qismning birinchi bobida qishloq xo‘jaligi korxonalariga investitsiyalar jalb etishning ahamiyati va xususiyatlari hamda ularning shakllanish manbalari hamda mexanizmlari yoritilgan.

Ikkinchi bobda qishloq xo‘jaligi korxonalariga investitsiyalar jalb etishga ta‘sir etuvchi omillar va ularni oshirish manbalarini takomillashtirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqilgan. Shuningdek, qishloq xo‘jaligi korxonalarida investitsiyalar samaradorligini oshirish va ulardan samarali foydalanish yo‘llari yoritilgan.

Xulosa qismida kurs ishi bo‘yicha olib borilgan tadqiqotlar natijasida erishilgan tavsiya va xulosalar o‘z aksini topgan.

Kurs ishi belgilangan talablarga javob beradi va komissiya oldida himoyaga tavsiya etiladi

Ilmiy rahbar _____